

STANDPUNKT PROGRAMPROSESS

Vedtatt av landsmøtet 16. februar 2020

Klimaklubber

- At Norge jobber aktivt, kreativt og kontinuerlig for at sterke internasjonale klimaklubber blir realisert og styrket.

Det norske matsystemet og forbruk av animalier

- Stimulere til et mer vegansk kosthold og redusere kjøttforbruket gjennom tiltak som både vil gagne miljøet og folkehelsen, og som legger til rette for bedre dyrevelferd i landbruket.
- Offentlige kantiner skal hovedsakelig servere plantebasert mat, og kjøttet som serveres skal være kortreist hvorav en andel av dette skal være økologisk.
- At offentlige kantiner minst én dag i uka skal servere kun veganmat, og alltid skal ha et fristende vegantilbud.
- Vri landbrukstilskuddene slik at det blir mer lønnsomt å produsere vegetabilsk mat, og mindre lønnsomt å importere fôr, for å redusere utslipp per mengde mat som produseres og øke selvforsyningsgraden.

- Øke støtten til forskning på dyrking av proteinvekster i Norge, og på norsk produksjon av vegetabiliske alternativer til kjøtt, egg og melk.
- Se på mulighetene for at dumpsterdiving/skralling ikke lenger skal være tyveri av privat eiendom
- Redusere matkasting med 50 prosent mellom 2020 og 2025. Tiltak vi mener at må innføres for å oppnå dette er:
 - Pålegge butikker, kafeteriaer og utsalgssteder som selger mat å lage redistribusjonsavtaler for å gi usolgt, spiselig mat som har gått ut på dato videre til veldedige organisasjoner og matsentraler dersom de ber om dette. Hvis ingen veldedige organisasjoner eller matsentraler tar kontakt, skal maten gå til dyrefór eller biogass. Som et minstekrav skal næringslivet pålegges å betale en skatt (tilsvarende det MVA ville vært dersom det ble solgt), for maten de kaster for å oppfordre butikkene til å selge eller donere fremfor å kaste.
 - Arbeide for mindre forpakkingsstørrelser med hensyn til mindre husholdninger.
 - Skape en lov som forbyr de store matkjedene å destruere utsolgte, uforringede matvarer.
 - Øke støtten til matsentraler og opprette flere matsentraler i alle store byer hvor det ikke allerede finnes.
 - Gjennomgå regelverket for datomerking ytterligere med sikte på å redusere unødig matsvinn.
 - Stimulere til salg av «snål» frukt og grønt, for eksempel gjennom prisdifferensiering basert på kvalitet/utseende slik at 2.- og 3.- sortimentsvarer også blir solgt.
 - Utrede tiltak for å redusere matsvinn i landbruket, og se på hvordan overskuddsprodukter etter kontrakt dyrking kan utnyttes.
 - Hindre unødvendig emballasje, uten at det går utover holdbarheten eller fører til matsvinn. Det skal her kun brukes nedbrytbar emballasje.
 - Bevisstgjøre elever i grunnskolen om implikasjonene av matsvinn og gode måter å redusere matkasting på. Tematikken må omtales eksplisitt i læreplanen for faget "Mat og helse".
 - Bedre kartlegging av hvor i produksjonskjeden mat-ressursene «faller ut», og hvordan man kan hindre dette.

Klima (fornybar energi) vs naturvern

- Føre en like offensiv politikk for energisparing som EU, og sette et mål om å redusere energiforbruket i Norge med 30 prosent innen 2030.

- Gjennomføre en storstilt satsing på å utvikle ny fornybar energiproduksjon som havvind, biogass, solenergi, bølgekraft og geotermisk energi.
- Sikre at Norges energiresurser støtter Europas satsing på fornybar energi og støtte flere sjøkabler til Storbritannia og kontinentet.
- Føre en restriktiv politikk for utbygging av vindkraft på land og utarbeide ny nasjonal plan for fornybarutbygging som hindrer ødeleggelse av verdifulle natur- og friluftsområder.
- Føre en restriktiv politikk for konsesjon til vannkraftverk og småkraftverk og prioritere opprustning og modernisering av eldre vannkraftverk fremfor nye utbygginger.
- Utarbeide nasjonal plan for utbygging av fornybar energi offshore som hindrer ødeleggelse av verdifulle naturområder.
- Erstatte teknologinøytrale elsertifikater med teknologispesifikke innmatingstariffer, som prioriterer dyrere, men mer naturvennlig kraftproduksjon.

Grønn vekst vs Redusert forbruk

- Redusere det materielle forbruket, og legge til rette for gjenbruk og deling. Resirkuleringsgraden, og kvaliteten på resirkulering må også øke.
- Redusere det materielle forbruket i Norge til et bærekraftig og sosialt rettferdig nivå innen 2030.
- Forandre måten vi måler vekst til å inkludere områder som levestandard og økologisk bærekraft.
- Gradvis redusere arbeidstiden fra 37 til 30 timer per uke, hvor redusert arbeidstid i hovedsak erstatter reallønnsøkning
- I samarbeid med partene i arbeidslivet jobbe for at flere skal kunne velge redusert arbeidstid.
- Gjennomføre flere prøveprosjekter med redusert arbeidstid

- Bedre kartlegging av hvordan forbruksressurser (som f.eks mat) kjøpes og kastes av forbrukere og næringslivet. Slik kan man på sikt redusere at gode, fungerende ressurser "forsvinner" unødvendig. I tillegg må vi se på mulighetene for at dumpsterdiving/skralling ikke lenger skal være tyveri av privat eiendom.

EU og EØS

- Føre en aktiv europapolitikk og bidra til mer debatt om felleseuropeiske spørsmål i Norge.
- Samarbeide tett med EU om gjennomføring av klimapolitikken, samtidig som vi setter klare nasjonale utslippsmål.
- Bidra til felleseuropeiske løsninger for migrasjon, i tråd med Flyktningkonvensjonen og retten til fri bevegelse i Schengenområdet.
- Bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen mot direktiver som strider mot viktige klima- og miljøhensyn, eller som griper inn i saker som åpenbart må bestemmes av nasjonalstaten
- Forsvare EØS-avtalen

KAF - Karbonavgift til fordeling/Klimabelønning

- Gå inn for å innføre en ordning med klimabelønningen KAF (Klimaavgift til folket), der inntektene fra enkelte miljøavgifter, som for eksempel økte bensinavgifter, deles direkte ut igjen til alle innbyggere.

Equinor og oljefondet

- Bruke eiermakten i Equinor til å trekke selskapet ut av fossil energiproduksjon i utlandet og sette i gang en omstilling til et fornybarselskap.
- Bruke eierskapet i Statkraft, Fornybar AS og Equinor aktivt til å utvikle teknologi for ny fornybar energi, som havvind, bølgekraft og geotermisk energi.
- Minimum fem prosent av Oljefondet bør investeres i fornybar energi og Oljefondet må trekke seg ut av investering i oljeselskaper som ikke er i gang med en omstilling til fornybar energi.

Utfasing av petroleumsnæringen

- Stanse åpning av nye olje og gassfelt på norsk sokkel og starte en gradvis og planmessig utfasing av petroleumsvirksomheten innen 2030.
- Stille krav om elektrifisering av nye oljefelt som allerede har fått tillatelse til utbygging og som ikke kan stanses.

Private aktører i velferden/profitt i velferden

- Sikre et sterkt offentlig finansiert helsevesen, der private aktører kun er et supplement.
- Gjennomgå erfaringene med fritt behandlingsvalg, for å få klarhet i kostnader og innvirkning på det offentlige helsevesenet, før reformen eventuelt utvides.
- Legge til rette for at ideelle organisasjoner og frivillige kan tilby tjenester som supplerer vårt offentlige helsevesen.

Borgerlønn

- Utrede ordninger for borgerlønn tilpasset norsk kontekst og gjennomføre pilotforsøk for å samle erfaringer om virkning og innretning.

Opphavsrett og åndsverk

- Utrede hvordan vi kan sikre inntekter til rettighetshavere i kulturlivet i en digitalisert bransje der ikke-kommersiell fildeling blir avkriminalisert.

- Arbeide for en åndsverkslovgivning som er tilpasset dagens digitale samfunn og er enklere å forstå for enkeltindivider og skapere.

Feminisme/likestilling/kvotering

- Reversere regjeringens kutt i fedrekvoten og innføre reell tredeling av foreldrepermisjonen.
- Sikre likestilt foreldreskap, og gi begge forsørgere selvstendig rett til opptjening av foreldrepenger.
- Alle yrkestitler innen offentlig sektor skal være kjønnsnøytrale.
- I større grad bruke kjønnskvoltering/poeng for menn for å jevne ut kjønnsforskjeller i samfunnet, for eksempel til profesjonsutdanninger som psykologstudier.

Sexkjøpsloven

- Opprettholde forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester.
- Sikre forutsigbar finansiering for organisasjoner som arbeider med å hjelpe mennesker ut av prostitusjon.
- Endre den nåværende hallikparagrafen slik at den mer presist retter seg mot de som utnytter andre til sexsalg.

Ruspolitikk

- Fjerne straff for bruk og besittelse av brukerdoser av illegale rusmidler, og i stedet satse på skadereduksjon, samt på frivillige og individuelt tilpassede helsetilbud for rusavhengige.
- Utrede ulike modeller for regulering og omsetning av lettere rusmidler som i dag er illegale, og hvordan disse påvirker rus-bruk, avhengighet, kriminalitet og andre skadevirkninger.
- Åpne for å tilby heroinassistert behandling for rusavhengige dersom medisinsk kvalifisert behandler har funnet løsningen ideell.

Oppdrettsnæring

- Det skal være et krav om konsekvensutredninger før det gis konsesjon til å opprette nye oppdrettanlegg til havs.

Klimaråd

- Det skal opprettes et uavhengig, faglig basert klimaråd som skal vurdere Norges oppfyllelse av internasjonale klimaforpliktelser og nasjonale klimamål. I tillegg skal det gis anbefalinger om utforming av klimapolitikk, herunder valg av virkemidler og omstillingsveier samt bidrag til den offentlige debatten.